

Pirmsskolas pedagogs ir universāls supervaronis

«Savs ir tas, kas ir priekš cita. / Nems, kas atdos, veiks, kas zaudēs, / Pastāvēs, kas pārvērtīsies.» šis rindiņas ir no lugas Zelta zirgs, ko Rainis rakstīja bērniem, bet, manuprāt, tā ir izcila mācību grāmata pieaugušajiem. Arī mans un kolēģu darbs ir vistiesākā un visciešākā mērā saistīts ar pašiem mazākajiem — pirmsskolēniem. Viņi ir lieliski skolotāji mums, pedagogiem.

Mums jābūt lietas kursā par jaunākajām multiplikācijas filmām un iemīļotajiem filmu varoņiem, jāpazīna aktualitātes rotaļlietu pasaulē. Mazie pedagogiem neatkarīgi no vecuma ļauj justies jauniem, sprauniem un visādā citādā veidā būt aprītē pie pašas svarīgākās mūsu sabiedrības daļas — bērniem! Kopā ar bērniem arī mēs maināmies!

Pirmsskolā nevar strādāt pedagogs, kurš nav spējīgs atbildēt uz vairākiem jautājumiem vienlaicīgi, kuram nepatīk rosība un kņada, kuram nav diplomāta talanta, kurš nav gatavs pārtapt par zaķi, lapsu vai princesi. Pirmsskolas pedagogs ir universāls *supervaronis*, un Raina luga citāts ir visprecīzākais pirmsskolas pedagoga raksturojums! Tomēr arī *supervaroniem* jāmacās un jāpapildina zināšanas, lai nepārtraukti spētu pārsteigt un iedvesmot.

Dažreiz ir ļoti paskatīties, kas notiek citur, izkāpt no savas komforta zonas, lai, atgriežoties ierastajā vidē, izmantotu savas zināšanas, ieviešot ko jaunu. 2015./2016. mācību gadā Talsu pirmsskolas izglītības iestāde «Sprīdītis» saņēma Eiropas Savienības finansējumu «Erasmus+» programmas «Mācību vides un satura uzlabošana skolā» apakšprogrammā. 2015. gada novembrī iestādes logopēde Inga Gintere devās uz Itāliju, kur apguva aktīvās mācību un audzināšanas darba me-

Pedagogi komandas saliedēšanas spēlēs vairāk iepazīna cits citu. Albuma foto

todes, bet 2016. gada aprīļa izskaņā vadītāja Ilze Solovjova Portugālē apguva aktīvas metodes motivācijas pilnveidošanai, kuras vienlīdz labi var izmantot gan grupā, gan kolektīvā, gan kopā ar vecākiem, jo visas metodes ir vienkāršas un viegli realizējamas. Tā kā esam jauns kolektīvs, tad šāda veida metodes palīdz iepazīt citam citu, veidojot pozitīvu, uz sadarbību vērstu un nepiespiestu gaisotni. Par apgūto metožu dažādību varēja pārliecināties izglītības iestādes vecāku padome, jo mācību gada pirmā sapulce norisinājās vecākiem neierastā veidā ar kustībām un spēlēm.

Kursu laikā Portugālē bija iespēja apgūt komandas saliedēšanas spēles, kuras vēlāk īstenojam savā pedagogu kolektīvā. Varētu teikt, ka laiks pa-

skrēja nemanot, jo kopā spēlējamiem un ar spēles palīdzību iepazīnam cits citu tuvāk. To, ka visi esam uz «viena vilņa» apliecināja fakts, ka spēļu papildināšanā aktīvi līdzdarbojās arī tehniskie darbinieki, kuri nebeidza izgudrot arvien jaunus pārbaudījumus, ļaujoties spēles azartam, neierastā veidā atklājot pedagogiem viņu darba vidi. Atzišos, ka arī mani aizrāva manu kolēģu palaušanās uz mazliet dullām lietām, un rezultāts, kuru vēlējās sasniegt, piepildījās ar uzviņu.

Novēlu ikvienam neapstāties pie sasniegtā, neapspiest sevī Dullā Daukas vēlmi palūkoties aiz horizonta un nekad nebeigt spēlēties!

Ilze Solovjova,
Talsu pirmsskolas izglītības iestādes «Sprīdītis» vadītāja

Kontrolurbumi apliecina, ka Talsos, Strautu ielā 13, nav piesārņojuma

(Sākums 3. lappusē.)

Jau šogad aprīlī Talsu novada pašvaldība tikusies ar Valsts vides dienesta pārstāvjiem, lai pārrunātu situāciju Strautu ielā 13. Pēc tās sastādīts konkrēts rīcības plāns, lai pakāpeniski sakārtotu šo teritoriju un novērstu tās piesārņojuma draudus arī turpmāk.

«Talsu novada pašvaldība šajā teritorijā veda bioloģiski noārdāmos atkritumus, piemēram, smiltis, lapas un zarus, kas tika dedzināti vai kompostēti, šo substrātu pēc tam izmantojot pilsētas apstādījumu kopšanā. Tomēr iespēju iekļūt Strautu ielā 13 ļaunprātīgi izmantojušas arī citas personas, šajā teritorijā izgāžot dažāda veida sadzīves un būvniecības atkritumus. Šāda iedzīvotāju rīcība turpinājusies arī pēc tam, kad vairākkārt Strautu ielas 13 teritorija tika norobežota, slēdzot tai pieeju, kā arī uzstādītas attiecīgās aizlieguma zīmes — tās tika nolauztas un nelikumīga atkritumu izvešana turpinājusies. Pašvaldība potenciāli bīstamos atkritumus ir nogādājusi šādiem mērķiem paredzētajā atkritumu pārstrādes poligonā,» stāsta I. Fedko.

Tomēr tautsaimniecības komitejas sēdē šķita, ka Talsu novada domes deputāti par šo situāciju pirms tam nav bijuši informēti. To apliecina arī deputātes Ilzes Indriksones («Visu Latvijai!» — «Tēvzemei un Brīvībai/LNNK») teiktais komitejas sēdē: «Gribu zināt par situāciju, kas pašlaik notiek. Pārvaldes vadītājam droši vien ir kaut kas vairāk zināms. Man ir pārbaudes akts no šī gada 7. marta, kurā konstatēts, ka Strautu ielā 13 Talsos ilgstoši izgāzti būvniecības materiāli, biodegradējami, nešķiroti sadzīves un pat bīstami atkritumi. Varbūt varat pastāstīt, kas tur ir konstatēts un kāda rīcība veikta? Jo sanāk, ka pašvaldība ir atļāvusi turpināt veikt šīs darbības, līdz ar to apzināti pārkāpusi atkritumu apsaimniekošanas likumu.»

«Tur nekad netika vesti sadzīves atkritumi. Ja atkritumus veda, tie bija bioloģiski, piemēram, lapas un zari. Un tas nerada kaitējumu videi. Kad norisinājās ūdenssaimniecības projekts, tur veda melnzemi un tamlīdzīgi. Tas tika darīts, lai taupītu komunālā budžeta līdzekļus. Var jau teikt, lai visu ved uz poligonu, bet rezultātā rēķins ir tik liels... Darbības norisinājās ilgstoši, visintensīvāk atkritumu vešana uz turieni notika iepriekšējā sausumā. Nevajag teikt, ka mēs esam vainīgi,» tautsaimniecības komitejas sēdē 3. oktobrī teica Talsu novada pašvaldības izpilddirektora vietnieks tehnikajos un nekustamā īpašuma jautājumos Oskars Kļava.

Kas konstatēts?

Lai novērstu aizdomas par iespējamo grunts piesārņojumu, Talsu novada pašvaldība veikusi izpēti. «Darbu izpilde, iepriekš par to informējot arī Valsts vides dienestu, tika veikta 20. septembrī. Procesa laikā veikti pieci urbumi no trīs līdz 4,5 metru dziļumam iepriekš norādītās vietās — darbu gaitā urbumu punkti izvēlēti, lai iespējami vienmērīgāk pārklātu šo teritoriju. Urbšanas darbu laikā konstatēta melnzeme ar trūdvielām, koku gabaliem un zariem. Veiktajos urbumos nekonstatēja sadzīves vai ķīmiskas izcelsmes atkritumus un būvgružus. Tāpat drīzumā tiks veiktas atkārtotas analīzes teritorijā esošajai ūdenstilpnei, lai pārliecinātos arī par tās tīrību. Talsu novada pašvaldība šobrīd ir noslēgusi pieeju Strautu ielas 13 teritorijai, lai izvairītos no situācijām, kad to, par spīti veiktajai sakopšanai, turpina piesārņot nepiederošas personas,» norāda I. Fedko.

Talsu novada pašvaldība šobrīd esot nosūtījusi vēstuli Ventspils reģionālajai vides pārvaldei, lai noskaidrotu, kādi kritēriji jāizpilda, lai izveidotu bioloģisko atkritumu (zari un lapas) kompostēšanas laukumu. ■

«Tāpat kā saule nevar nesildīt...»

Šajā rudenī atzīmējam 160. gadskārtu vienam no latviešu klasiskās mūzikas pamatlicējiem — komponistam, tautas mūzikas pētniekam, diriģentam, mežradniekam un mūzikas pedagogam Andrejam Jurjānam (1856—1922).

Komponista nozīmi latviešu mūzikā ļoti raksturojis viņa laikabiedrs Jāzeps Vītols: «Jurjānu Andrejs nepazīna mūsu dienu «dots pret dotu», nepazīna jautājumu «kas man par to būs?». Ko viņš darīja, to viņš nevarēja nedarīt — tāpat kā saule nevar nesildīt, rasa nevar nemirdzēt saules dzīvoņos staros.»

Jurjānu Andreja darbība

bija plaša un daudzpusīga. Tā aptvēra visus svarīgākos topos latviešu nacionālās mūzikas kultūras novadus. Viņš bija ne vien komponists, bet arī ievērojams tautas mūzikas pētnieks un publicēja pirmos zinātniskos pētījumus par latviešu tautasdziesmām. Jurjānu Andrejs bija arī koncertējošs mākslinieks — mežradnieks, ērģelnieks un diriģents, III, IV un V Vispārējo dziesmu svētku virsdiriģents. Nozīmīgs bija arī viņa ieguldījums mūzikas kritikas laukā un pedagogijā.

Jurjānu Andrejs ir viens no latviešu klasiskās mūzikas pamatlicējiem.

Viņš komponējis pirmās latviešu kantātes («Tēvijai»), simfoniskos darbus (Svīta «Latvju dejas») un pirmo Koncertu čellam ar orķestri, rakstījis tautasdziesmu apdares («Pūt, vējiņi!», «Kur tu skriesi, vanadziņ(i)»), kora dziesmas («Nevis slinkojot un pūstot», «Lūk, roze zied») un solo dziesmas («Sūpla dziesmiņa»).

Īpaši lieli Jurjānu Andreja nopelni ir tautas garamantu vākšanā un kārtošā. A. Jurjāns pierakstījis ap 3000 tautas melodiju, vācīs arī tautas dainas, ticējumus, pasakas. Savāktās melodijas apkopotas un sistematizētas krājuma «Latvju tautas mūzikas materiāli» sešās daļās.

Talsu mūzikas skolā nu jau tradicionāli kļuvuši pasākumi, kas veltīti latviešu komponistu atcerē. Oktobrī notika audzēkņu konkursi mūzikas literatūrā un kompozīcijā. To mērķis bija padziļināt zināšanas par latviešu klasiskās mūzikas pamatlicēju Andreju Jurjānu, radīt interesi par latviešu tautasdziesmām, kā arī rosināt audzēkņus muzikāli radošai darbībai.

Kompozīciju konkursā

piedalījās 23 audzēkņi. Tā kā Jurjānu Andreja muzikālajā daiļradē nozīmīgu vietu ieņem tautasdziesmu apdares, šoreiz jaunajiem komponistiem bija jāraksta pašu izvēlētas

tautasdziesmas apdare. Audzēkņi tika aicināti veidot kompozīciju savam mūzikas instrumentam. Vairāku jauno autoru darbos bija jūtama jau zināma pieredze, jo daži no viņiem mūzikas skolā apgūst kompozīciju un ir jau sacerējuši vairākus skaņdarbus. Tomēr lielākā daļa audzēkņu komponistu lomā iejutās pirmoreiz vai arī viņu radošā pieredze bija pavisam neliela.

Pirmo vietu žūrijas komisija piešķīra 7. trompetes klases audzēknim Dāvidam Kristam Balodim par tautasdziesmas «Tumša nakte, zaļa zāle» apdari pūšaminstrumentu kvintetam. II vietu dalīja Edgars Zauris (5. sitaminstrumentu klase) ar apdari «Kas kaitēja nedzīvot(i)» sitaminstrumentu ansamblim un Sindija Stella Balode (6. akordeona klase) ar fantāziju «Trīs sidraba upes tek» klarnetei un klavierēm. III vietu ieguva Aleksis Boters (6. klarnetes klase) par tautasdziesmas «Es karā(i) aiziedams» apdari klarnetei un klavierēm. Atzinību par piedalīšanos kompozīciju konkursā ieguva Anna Akermane, Kate Kalnberze, Alise Kleinberga, Reinis Lozbers, Rebeka Rozenšteine, Daniela Smelte, Samanta Šakale un Līga Zinta Zute.

Vecāko klašu audzēkņi

piedalījās arī mūzikas literatūras konkursā. Viņi rakstīja pārbaudes

darbu, kurā bija ne vien jāatceras nozīmīgi A. Jurjāna biogrāfijas fakti, bet arī jādemonstrē prasme mācību stundās iegūtās zināšanas pielietot praksē: jāatpazīst un jāanalizē nošu piemērs, jāklausa kāds no A. Jurjāna skaņdarbiem un jānosaka mūzikas instrumenti, jāraksturo mūzikas fragmenti u. c.

Pavisam mūzikas literatūras konkursā piedalījās 70 audzēkņu. Darbi tika vērtēti divās vecuma grupās. Jaunākajā grupā I vietu ar vienādu punktu skaitu ieguva Marta Tālberga, Anna Akermane, Beāte Balode un Viktorija Kristovska, II vietu dalīja Rebeka Kostanda un Elza Tālberga, bet III vietu ieguva Samanta Šakale, Amanda Dinsberga, Kate Freimane un Rebeka Rozenšteine. Vecākajā grupā I vietu ar maksimālo punktu skaitu ieguva Ketlīna Kālberga, II vietu dalīja Agnese Rozenberga, Alise Muceniece un Nikolass Mūrnieks, bet III vietu — Anna Lagzdiņa, Daniela Smelte, Sindija Balode un Andris Dedzis. Vairāki audzēkņi saņēma atzinību par piedalīšanos konkursā.

Arī šoreiz neiztika bez dažiem pārpratumiem un kurioziem,

kas skolotājam Inārai Pirvicai un Intai Udodovai, labojot rakstu darbus, lika pasmaidīt. Tā mežragu kvartets bija pārtapis par *mežraugu*

kvartetu, bet latviešu tautas dejas «Jandāls» — par *jampadraci*. Vairākas variācijas piedzīvoja arī dejas «Ačikops» — audzēkņu darbos tā nosaukta par *ašikopu* un *ačikoku*. Savukārt kantāte «Tēvijai» (tā sākas ar vārdiem «Tev, dārgā Tēvija») ieguvis divus jaunus nosaukumus: «Tev, darba uzviņa» un vienkārši «Tev, dārgā!». Vienā uzdevumā audzēkņiem bija jākomentē attēls, kurā redzams brāļu Jurjānu mežragu kvartets. Kāds no audzēkņiem to komentējis pavisam īsi: «Andrejs un viņa brāļi.» Bet, lūk, burtisks citāts no kāda cita darba: «Tas ir attēls ar grupu, kurā spēlēja Jurjāns ar saviem brāļiem: ar Juri, lielo diriģentu, ar Pāvilu — operētra tēvu — un ar klasisko mūzikas mīļotāju Pēteri. Grupu sauca «Brāļu Jurjānu mežragu kvarteto.»

Mēs, pedagogi, ceram, ka piedalīšanās mūzikas literatūras konkursā padziļināja audzēkņu zināšanas par komponistu, kā arī radīja viņos interesi par mūziku un mūzikas literatūras mācību priekšmetu. Savukārt, veidojot tautasdziesmas apdari, audzēkņi ieguva nozīmīgu radošās darbības pieredzi, kas noderēs viņu turpmākajā profesionālajā izaugsmē.

Inta Udodova,
Talsu mūzikas skolas skolotāja,
teorijas nodaļas vadītāja